

Tussen dienstbaarheid en autonomie

HUB Architecten moest voor zijn ontwerp voor het ABC-huis in Schaarbeek met beperkte middelen aan de slag. Dat betekent echter niet dat er ook weinig werd bereikt.

Een eenvoudige betonnen constructie met een verdieping en twee sheddaken. Goedkope rode bakstenen aan de buitenkant, witgeschilderde snelbouwstenen binnenin. Alleen de zichtbare dakconstructie in hout brengt enige warmte binnen in het verder sobere gebouw.

Dit nieuwe, bakstenen volume vormt samen met de toevoeging van een liftkoker de tweede fase van het ontwerp voor het ABC-huis door HUB Architecten. Art Basics for Children, zoals ABC voluit klinkt, is een organisatie die zich situeert op de grens tussen educatie en kunst. Verschillende vormen van publiekswerking nodigen zowel volwassenen als kinderen uit om via de wereld van de kunst zelf tot verdere ontwikkeling te komen, zonder beleidend of dwangmatig te zijn.

Sinds 2008 organiseert ABC zijn werking vanuit de *Fabriek* in Schaarbeek, oorspronkelijk een heterogene samenstelling van industriële gebouwen die toen door HUB werd omgebouwd tot één geheel. Deze eerste fase van het ontwerp resulteerde in een opeenvolging van heldere, witgeschilderde ruimtes, die zo een canvas vormen waarbinnen ABC zijn werking kan ontplooiën en uitbouwen. Terwijl de architectuur van de eerste fase vooral ten dienste staat van ABC, lijkt HUB in de nieuwbouw van de tweede fase op zoek te gaan naar een meer autonome positie.

PRECISIE

De nieuwbouw ligt aan de voorkant van de site en biedt een overdekte toegang tot de galerij van het oude fabriekspand, die zo

een volwaardige ingang wordt en ABC een aanwezigheid geeft aan het voorliggende Gaucheretplein. Op de benedenverdieping sluit de laboklas zich af van de straatkant en kijkt ze uit op de speelplaats, terwijl de ruimtelijkheid van de stilte- en bewegingsruimte erboven vooral wordt bepaald door het overvloedige licht dat via de sheddaken binnenvalt. De doorzetting van het sobere materiaalgebruik en de witte wanden lijkt erop te wijzen dat ook hier de architectuur weer een dienstbare rol speelt. Het is echter in de materialiteit van de buitengevel dat de constructie verder gaat dan haar programmatische functie en het gebouw pas echt architectuur wordt.

De keuze voor een goedkope gevelsteen lijkt ingegeven door enerzijds de beperkte middelen en anderzijds de relatie die de nieuwbouw daardoor aangaat met het oude fabriekspand, waar een enorme schouw uit rode baksteen als restant van het verleden overblijft. Maar door de precisie waarmee de constructie werd gerealiseerd, blijkt deze keuze ook verder te gaan dan dat. In de lange zijden van het volume werd een stapelverband toegepast, wat expliciet wijst op het niet-dragende karakter van het metselwerk. In de korte zijden daarentegen werd een halfsteensverband gebruikt, om zo de drie betonnen portieken die het gebouw wel dragen in de gevel te kunnen articuleren. De goedkope baksteen wordt hier dus ook gebruikt om uitdrukking te geven aan de tektoniek van de huid in relatie tot de dragende structuur en de tussenliggende spouw voor isolatie. Zowel de

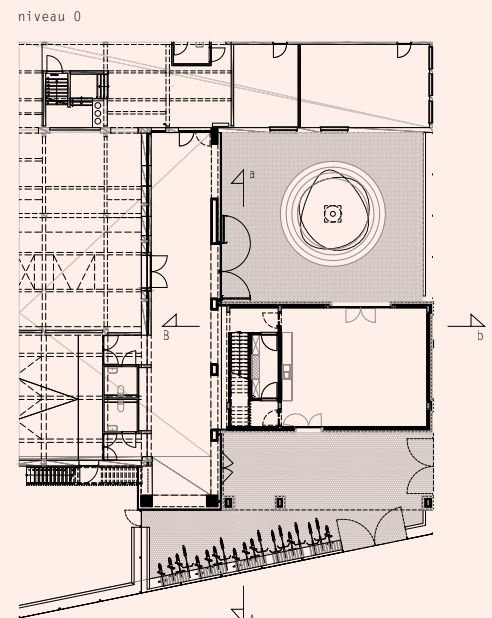
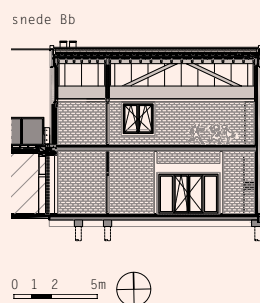
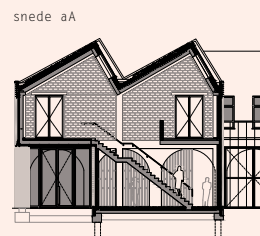

algemene dimensionering van het volume als de hellingshoek van de sheddaken en de afmetingen van de drie ramen op de verdieping werd verder bepaald door de maat van de steen.

Ondanks het banale materiaal ontstaat hier toch een basisvorm van ornamentiek, in de oorspronkelijke zin van het woord, die het karakter van de hele constructie bepaalt. De eenvoudige verbinding tussen bouwmaterialen wordt getransformeerd tot een uitdrukking van een bouwcultuur, die anders is dan bijvoorbeeld de bouwtraditie van het oude fabriekspand. Daar heeft het metselwerk wel nog een dragende functie en is geen sprake van spouwmuren met isolatie. De nieuwbouw gaat daarmee verder dan een loutere dienstbaarheid. Ze bevat een leesbaarheid, die net zoals de werking van ABC een perspectief op de wereld biedt.

Bart Decroos
Fotografie Ilse Liekens

HUB
WWW.HUB.EU
Schaarbeek, Juni 2016
PROGRAMMA klaslokaal,
danszaal, toevoeging lift,
algemene toegankelijkheid
PROCEDURE openbare aanbesteding
BOUWHEER Arts Basics for
Children vzw
STABILITEIT BAS
TECHNIEKEN Bouwtechniek

RUWBOUW EN ALGEMEEN AANNEMER
Postelmans-Frederix
SCHRIJNWERK Backx-raamindustrie
BIJZONDERE MATERIALEN lift Aesylift,
gevelsteen Strating, polycarbonaat
Cladding, vakwerk Van Bouwel
OPPERVLAKTE aanbouw klas en
danslokaal 270 m², terras/helling
153 m², lift 23 m²
BUDGET € 646.045 (excl. btw en
erelonen)